

6. Łubin wąskolistny

Uwagi ogólne

Aktualnie KR zawiera 31 odmian łubinu wąskolistnego: 23 to odmiany o niesamokończącym typie wzrostu i niską zawartością alkaloidów, 6 o samokończącym typie wzrostu i niskiej zawartości alkaloidów oraz 2 o niesamokończącym typie wzrostu i wysokiej zawartości alkaloidów. Do najważniejszych cech różniących odmiany łubinu wąskolistnego należą: długość okresu wegetacji, barwa i cechy jakościowe nasion, typ wzrostu oraz barwa kwiatów i liści. W większości są to odmiany wyhodowane w Polsce, tylko dwie pochodzą z hodowli zagranicznej. Większość odmian z KR badano w doświadczeniach PDO, realizowanych ze środków budżetowych. Podobnie jak w latach ubiegłych w celu poszerzenia informacji o badanych odmianach opracowanie zostało wzbogacone o dane z ZDOO Marianowo i SDOO Krzyżewo, z sąsiedniego województwa podlaskiego oraz średnie wyniki plonowania odmian z kraju.

Wyniki doświadczeń

Rok 2020, w stosunku do roku ubiegłego, był korzystniejszy do uzyskania wyższych plonów łubinu. W roku bieżącym, w przeprowadzonych doświadczeniach, najwyższe plony łubinu wąskolistnego zebrano w SDOO Krzyżewo, a najniższe w SDOO Wróćkowo. Wśród odmian o niesamokończącym typie wzrostu wysoko plonowały: SDOO Wróćkowo- Bolero, Rumba, Koral. W ZDOO Ruska Wieś- Swing, Tango, Wars i Koral, w ZDOO Marianowo- Roland, Koral, Dalbor, a w SDOO Krzyżewo- Salsa, Agat, Roland i Jowisz, a ponadto we wszystkich miejscowościach wyróżniającą się odmianą był nowozarejestrowany Furman. Natomiast wśród odmian o samokończącym typie wzrostu we Wróćkowie wyróżnił się Homer. Analiza ostatniego trzylecia wykazała, iż stabilnością w plonowaniu wykazały się: Koral, Bolero, Roland, Wars i Samba, a wśród odmian samokończących Homer.

W minionym sezonie najwyższą masą tysiąca nasion (MTN) cechowały się: Tango, Koral, a najniższą (MTN) osiągnęła odmiana Regent, Dalbor i Swing.

Tabela 1.

Łubin wąskolistny. Odmiany badane. Rok zbioru: 2020

Lp.	Odmiana	Kod kraju pochodzenia	Rok wpisania do Krajowego rejestru *	Rok włączenia do LOZ	Hodowca (jednostka prowadząca hodowlę zachowawczą lub dla odmian zagranicznych krajowy przedstawiciel)
<i>odmiany niesamokończące</i>					
1.	Dalbor	PL	2011		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
2.	Tango	PL	2012	2019	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
3.	Wars	PL	2014	2020	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
4.	Rumba	PL	2015		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
5.	Salsa	PL	2015		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
6.	Bolero	PL	2016	2019	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
7.	Jowisz	PL	2016		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
8.	Koral	PL	2016	2020	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
9.	Tytan	PL	2016		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
10.	Neron	PL	2017	2020	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
11.	Roland	PL	2017	2020	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
12.	Samba	PL	2017	2019	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
13.	Agat	PL	2019		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
14.	Bazalt	PL	2019		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
15.	Swing	PL	2019		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
16.	Furman	PL	2020		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
17.	Twist	PL	2020		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
<i>odmiany samokończące</i>					
18.	Regent	PL	2009		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
19.	Homer	PL	2018	2020	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
20.	Szot	PL	2018		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce

* - według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce”

Tabela 2.

Łubin wąskolistny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2020

Miejscowość	SDOO Wróćnikowo <i>pow. Olsztyn</i>	ZDOO Ruska Wieś <i>pow. Elk</i>	SDOO Krzyżewo <i>woj. podlaskie</i>	ZDOO Marianowo <i>woj. podlaskie</i>
Kompleks rolniczej przydatności gleby	żytni dobry	żytni dobry	pszenny dobry	żytni dobry
Klasa bonitacji gleby	IV a	IV b	III b	IV b
pH gleby w <i>KCl</i>	6,3	6,5	6,5	6,0
Przedplon	pszenica jara	jęczmień ozimy	owies	pszenica jara
Data siewu	26.03.20	28.03.20	01.04.20	06.04.20
Obsada nasion (<i>szt./m²</i>)	100/120	100/120	100/120	100/120
Data zbioru	13.08.20	03.08.20	31.07.20	07.08.20
Nawożenie mineralne				
N (<i>kg/ha</i>)	-	-	24	12,5
P₂O₅ (<i>kg/ha</i>)	34	10	37,5	60
K₂O (<i>kg/ha</i>)	80	45	90	90
Środki ochrony roślin				
Zaprawa nasienna (<i>nazwa</i>)	Maxim 25 FS			
Herbicyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Boxer 800 EC (1,5 l) + Wing P 462,5 (2,5 l)	Boxer 800 EC (1,5 l) + Wing P 462,5 (2,5 l)	Boxer 800 EC (3,5 l)	Boxer 800 EC (4 l)
Insektycyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	-	Sekil 20 SP (0,2 kg)	-	-
Inne zabiegi				
Inne zabiegi (<i>nazwa</i>)	Nitragina	Agrarius bi lupin	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Łubin wąskolistny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2020

Lp.	Wyszczególnienie	Wróćnikowo	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo
1.	Termin początku kwitnienia (data)	13.06.	13.06.	10.06.	12.06.
2.	Termin dojrzałości technicznej (data)	25.07.	24.07.	24.07.	27.07.
3.	Wysokość roślin (cm)	47	52	75	63
4.	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia (skala 9°)	9	9	9	5,7
5.	Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)	9	9	9	5,7
6.	Masa 1000 nasion (g)	109	137	120	141
7.	Wilgotność nasion podczas zbioru (%)	13,6	13,8	13,6	17,6
8.	Choroby – Antraknoza (skala 9°)	9	9	9	9
9.	Plon nasion (przy wilgotności 15%) dt/ha	<u>11,3</u>	<u>17,6</u>	<u>22,3</u>	<u>20,4</u>

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4.

Łubin wąskolistny. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2020
przy wilgotności nasion 15%

Lp.	Odmiana	Wróćkowo	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo	średnia z miejscowości	średnia z kraju wg COBORU
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>		<u>11,6</u>	<u>17,6</u>	<u>22,3</u>	<u>20,4</u>	<u>18,0</u>	<u>19,9</u>
<i>odmiany niesamokończące</i>							
1.	Dalbor	108	94	110	113	106	103
2.	Tango	90	113	82	94	94	89
3.	Wars	118	113	84	101	101	95
4.	Rumba	126	94	102	96	102	96
5.	Salsa	116	92	128	99	108	111
6.	Bolero	137	111	100	101	109	98
7.	Jowisz	105	89	114	100	102	102
8.	Koral	125	114	99	114	111	103
9.	Tytan	75	90	87	81	84	90
10.	Neron	113	94	105	95	100	103
11.	Roland	83	111	114	118	109	110
12.	Samba	101	109	92	104	108	100
13.	Agat	110	100	120	105	109	113
14.	Bazalt	102	89	88	106	96	93
15.	Swing	85	120	92	96	99	98
16.	Furman	129	100	117	116	114	111
17.	Twist	51	102	83	96	86	91
<i>odmiany samokończące</i>							
18.	Regent	51	80	98	95	85	103
19.	Homer	109	83	96	86	94	101
20.	Szot	68	90	90	84	84	90

Wzorzec w 2020 roku – średnia z wszystkich odmian

Tabela 5.

Łubin wąskolistny. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2020; 2019; 2018*przy wilgotności nasion 15%*

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Lata				
			2020	2019	2018	2019-2020	2018-2020
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>			<u>18,0</u>	<u>27,0</u>	<u>21,7</u>	<u>22,5</u>	<u>22,3</u>
<i>odmiany niesamokończące</i>							
1.	Dalbor	3	106	100	89	103	98
2.	Tango	3	94	107	114	101	105
3.	Wars	3	101	108	108	105	106
4.	Rumba	3	102	101	98	102	100
5.	Salsa	3	108	80	84	94	91
6.	Bolero	3	109	109	110	109	109
7.	Jowisz	3	102	97	92	100	97
8.	Koral	3	111	112	108	112	111
9.	Tytan	3	84	96	106	90	95
10.	Neron	3	100	101	101	101	101
11.	Roland	3	109	112	100	111	106
12.	Samba	3	108	102	105	105	103
13.	Agat	2	109	115	-	112	-
14.	Bazalt	2	96	101	-	99	-
15.	Swing	2	99	108	-	104	-
16.	Furman	1	114	-	-	-	-
17.	Twist	1	86	-	-	-	-
<i>odmiany samokończące</i>							
18.	Regent	3	85	91	96	88	91
19.	Homer	2	94	106	104	100	101
20.	Szot	2	84	87	95	86	89
Liczba doświadczeń			4	4	4	8	12

Wzorzec w 2020 średnia z wszystkich odmian

Tabela 6.

Łubin wąskolistny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca).

Lata zbioru: 2020; 2018 - 2020

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Początek kwitnienia (kolejny dzień roku)		Dojrzałość techniczna (kolejny dzień roku)		Masa 1000 nasion (g)	
			2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020
Wzorzec (skala 9°)			<u>59</u>	<u>52</u>	<u>164</u>	<u>157</u>	<u>206</u>	<u>200</u>	<u>128</u>	<u>140</u>
<i>odmiany niesamokończące</i>										
1.	Dalbor	3	-2	-1	-1	-1	-1	-2	-14	-16
2.	Tango	3	5	3	0	1	3	3	16	1
3.	Wars	3	-1	-1	0	1	2	2	-4	-4
4.	Rumba	3	5	4	1	1	2	2	6	8
5.	Salsa	3	2	0	-1	0	1	-1	-8	-9
6.	Bolero	3	-2	0	-1	0	0	0	5	15
7.	Jowisz	3	1	1	-2	-1	0	-1	2	-1
8.	Koral	3	0	2	0	1	3	2	13	13
9.	Tytan	3	3	2	0	1	2	2	-2	9
10.	Neron	3	1	1	0	1	0	1	-5	-4
11.	Roland	3	-2	0	-2	-2	-1	-2	2	0
12.	Samba	3	5	1	1	1	2	2	9	11
13.	Agat	2	4	-	0	-	2	-	6	-
14.	Bazalt	2	3	-	1	-	0	-	4	-
15.	Swing	2	0	-	-1	-	0	-	-10	-
16.	Furman	1	0	-	-1	-	0	-	-5	-
17.	Twist	1	0	-	0	-	-1	-	-1	-
<i>odmiany samokończące</i>										
18.	Regent	3	-5	-3	-2	-1	-2	-2	-14	-13
19.	Homer	2	-10	-4	-1	-1	-1	0	-2	-7
20.	Szot	2	-3	-1	-1	0	-2	-2	-5	-2
Liczba doświadczeń			4	12	4	12	4	12	4	12

Wzorzec w 2020 średnia z wszystkich odmian

**Charakterystyka odmian łubinu wąskolistnego wpisanych do Krajowego rejestru
w sezonie wegetacyjnym 2020 na podstawie Listy Opisowej Odmian COBORU
(odmiany badane w doświadczeniach regionalnych)**

FURMAN

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion duży do bardzo dużego, plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania roślin oraz okres kwitnienia średni. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem duża. Odporność na fuzaryjne wędnięcie- duża, na antraknozę- średnia. Dojrzewanie dość równomierne. Skłonność do pęknięcia strąków bardzo mała. Odporność na fuzaryjne wędnięcie- duża, na antraknozę- średnia. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, tłuszczu surowego średnia, włókna surowego dość duża, alkaloidów mała. Optymalna obsada roślin w uprawie na nasiona około 100 szt./m².

TWIST

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion duży do bardzo dużego (stabilny w latach badań), plon białka duży. Termin kwitnienia roślin średni, dojrzewania późniejszy od średniego. Okres kwitnienia dość długi. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem duża. Dojrzewanie dość równomierne. Skłonność do pęknięcia strąków średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie- dość duża, na antraknozę- średnia. Masa 1000 nasion powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, tłuszczu surowego i włókna surowego średnia, alkaloidów mała. Optymalna obsada roślin w uprawie na nasiona około 100 szt./m².